

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
Bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Tweefasenproces in het strafrecht

Datum
1 december 2022

Ons kenmerk
4353384

1. Aanleiding

De aanleiding voor de brief aan de Eerste (en Tweede) Kamer is een toezegging van uw ambtsvoorganger, die hij heeft gedaan bij de plenaire behandeling in de Eerste Kamer van de Wet uitbreiding slachtofferrechten (WUS) op 13 april 2021. Bij deze plenaire behandeling is de wenselijkheid van een tweefasenproces in het strafrecht aan de orde gesteld.

De toenmalige minister voor Rechtsbescherming heeft toen aangekondigd in gesprek te gaan met de ketenorganisaties. Hierbij heeft hij toegezegd dat onderzocht zal worden welke implicaties de invoering van een tweefasenproces zou hebben. De minister heeft aangekondigd over dit onderwerp vervolgens een brief te zullen sturen aan de Eerste Kamer.

Inmiddels zijn de ketenpartners geconsulteerd over genoemd onderwerp. Als ondersteuning voor die consultatie is op 12 juli 2022 een expertsessie gehouden, waarvoor de ketenpartners waren uitgenodigd. In bijgaande brief worden de reacties van de ketenpartners samengevat en wordt uw conclusie geformuleerd. U wordt voorgesteld te concluderen dat er geen aanleiding is om een tweefasenproces in te voeren of verder te onderzoeken.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met bijgaande brief aan de Eerste Kamer. Tevens akkoord gaan met toezending van de brief (in afschrift) aan de Tweede Kamer, gezien de betrokkenheid van de Tweede Kamer bij het Wetboek van Strafvordering en de modernisering van dit wetboek.

3. Kernpunten

Een tweefasenproces houdt in dat de eerste fase in het teken staat van de vaststelling van de schuld van de verdachte. Als die is vastgesteld wordt in de tweede fase de straf toegemeten.

In de politiek en de wetenschap wordt soms gepleit voor een tweefasenproces. Uit de reacties van de geconsulteerde ketenpartners blijkt dat het Landelijk advocatennetwerk gewelds- en zedenslachtoffers (LANGZS), de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, het openbaar ministerie, de Raad voor de Rechtspraak en Slachtofferhulp Nederland geen voorstander zijn van de invoering van een tweefasenproces in het strafrecht.

De Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) vindt wel dat een tweefasenmodel mogelijk moet worden gemaakt. De NOvA stelt voor het tweefasenmodel niet als standaard in te voeren, maar als mogelijkheid.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
Bestuursrecht

De argumenten voor uw conclusie (dat er geen aanleiding is om een tweefasenproces in te voeren of te onderzoeken) worden in de brief uiteen gezet. Hierbij zijn principiële en praktische overwegingen van belang. Deze overwegingen zijn ingegeven door de adviezen vanuit de keten.

Datum
1 december 2022

Ons kenmerk
4353384

4. Toelichting

Samengevat:

- De meeste organisaties hebben in de praktijk geen problemen gesignaleerd die aanleiding zouden geven tot verder onderzoek naar een tweefasenproces.
- De vragen die in de twee fasen aan de orde zouden komen (inzake schuld resp. straf) zijn niet altijd te scheiden. Daad en dader staan niet altijd los van elkaar;
- Er is in het bestaande, ongedeelde proces geen strijd met het vermoeden van onschuld;
- Een tweefasenmodel levert geen extra informatie op voor de beslissing over de straftoemeting;
- Het slachtoffer zal zowel in de eerste fase spreekrecht hebben (inz. bewijs), als in de tweede fase (inz. straf). Het spreekrecht kan niet beperkt worden tot de tweede fase. Dit gegeven leidt tot een verzwaring van de procedure bij twee fasen;
- Een tweefasenproces leidt tot complexere procesvoering, verlies van zittingscapaciteit, verzwaring van de werklast en verlenging van de doorlooptijden;
- Hierdoor komt de behandeling binnen een redelijke termijn in gevaar. Overschrijding van die termijn kan tot strafvermindering voor de verdachte leiden en dat ervaren slachtoffers als onrechtvaardig;
- Het slachtoffer zou vaker worden geconfronteerd met de zaak en zou vaker een beroep doen op medewerkers van Slachtofferhulp Nederland;
- Twee fasen vergen meer personele inzet en extra financiële middelen;
- Onderzoek naar en invoering van twee fasen kan tot vertraging leiden van de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering;
- De verkorting van de doorlooptijden als gevolg van het nieuwe wetboek zou verloren kunnen gaan door invoering van twee fasen.

4.1 Politieke context

Het blijkt dat de discussie herhaaldelijk terugkomt. Het is goed denkbaar dat het onderwerp ook naar voren zal worden gebracht bij de parlementaire behandeling van de voorstellen voor het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Het is nuttig om daarbij te beschikken over de opvattingen van de ketenpartners, die nu als resultaat van de consultatie bekend zijn. Alleen de NOvA is voorstander van de invoering van de mogelijkheid van een tweefasenproces.

Verder onderzoek naar en de invoering van twee fasen zou op forse weerstand stuiten bij de andere ketenorganisaties, omdat zij er geen voorstander van zijn en vanwege de beleidsluwte die wordt gewenst bij de voorbereiding en invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

Een aantal Kamerfracties wil het onderwerp opnieuw agenderen. Zij pleiten overigens (nog) niet concreet voor de invoering van twee fasen. Dit betreft de SP

en de PvdA.

4.2 Communicatie

Er is geen aanleiding om over de brief aan het parlement een persbericht uit te brengen. DCOM is op de hoogte en kan zo nodig vragen beantwoorden.

4.3 Ontwikkelingen hiervoor

Het voorstel om over het genoemde onderwerp de ketenpartners te consulteren is in april jl. aan u (MRb) voorgelegd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
Bestuursrecht

Datum
1 december 2022

Ons kenmerk
4353384